

Bo Kjellén

Ett avgörande år för klimatpolitiken

Presentation vid Libers utbildningsdag

Jag kommer i första hand att söka besvara två grundläggande frågor om klimatförhandlingarna, som säkert många ställer sig, och som jag ofta möter i samtal med unga människor:

- Varför går förhandlingarna så trögt, när vi alla känner att klimatförändringar är ett växande globalt hot?
- Vad kan vi hoppas på inför det svenska ordförandeskapet i EU andra halvåret 2009 och det stora klimatmötet i Köpenhamn i december 2009?

Som en bakgrund vill jag hänvisa till en kort sammanfattning av centrala fakta om klimatförhandlingarna, som distribueras inför utbildningsdagen. För ytterligare informationer refereras till några nyligen utkomna böcker, som ger olika aspekter på klimatpolitik och internationella klimatförhandlingar:

Azar, Christian; *Makten över klimatet*; (2008), Bonniers, Stockholm.

Boken har fått stor uppmärksamhet och mycket uppskattande recensioner i pressen. Azar är professor vid Chalmers i Göteborg och en internationellt uppskattad klimatforskare. Boken behandlar på mycket informativt sätt centrala frågor inom klimatpolitiken.

Bolin, Bert; *A History of the Science and Politics of Climate Change*; (2007); Cambridge University Press; Cambridge.

Bolin, som avled i december 2007, var professor vid Stockholms Universitet och Sveriges ledande klimatforskare under många år. Som den förste ordföranden i den internationella klimatpanelen IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) 1987-1997 hade han också stort internationellt inflytande. Boken är kanske den mest insiktsfulla presentationen av det betydelsefulla sambandet mellan forskning och politik på klimatområdet.

Kjellén, Bo; *Svensk politik för miljö och hållbar utveckling i ett internationellt perspektiv*; (2007); Finansdepartementet, Stockholm.

Boken, som är en rapport till finansdepartementets expertgrupp för miljöstudier, är en sammanfattning av den svenska politiken, med tonvikt på perioden 1985-2005. Klimatfrågan behandlas i ett särskilt avsnitt.

Kjellén, Bo; *A New Diplomacy for Sustainable Development: the Challenge of Global Change*; (2008); Routledge/Taylor and Francis; London and New York.

I boken utvecklas en teori om varför miljöproblemen skapat förutsättningar för en ny form av internationella relationer. Bakgrunden är erfarenheterna från internationella förhandlingar på flera olika områden, med stor uppmärksamhet på klimatfrågan. Ett flertal praktiska exempel från förhandlingsarbetet redovisas också.

Grundfakta om klimatförhandlingarna

Tidtabell, huvuddokument.

- 1990 Basår för beräkning av utsläppsreduktioner
- 1991 Klimatkonventionen (Framework Convention on Climate change): Stabilisering av utsläppen på 1990 års nivå för industriländer till år 2000. Grundregler om institutioner och procedurer.
- 1994 Konventionen träder i kraft.
- 1997 Kyotoprotokollet. Reduktioner med i genomsnitt 5 % till 2012 för industriländer: EU – 8 %, USA -7% , Japan -6%. Principbeslut om avräkning för skogssänkor. Principbeslut om marknadsmekanismer (Handel med utsläppsrätter, projektbaserade mekanismer).
- 2001 USA beslutar att inte delta i Kyotoprotokollet. Beslut om tillämpningsregler för sänkor, mekanismer och uppföljning kompletterar Kyotoprotokollet.
- 2005 Kyotoprotokollet träder i kraft.
- 2006 Förberedande diskussioner börjar om regimen efter 2012.
- 2007 Beslut vid COP-13 i Indonesien att formellt inleda förhandlingar om regimen efter 2012.
- 2008 COP-14 i Poznan. Förhandlingarna följer planerna men ännu inga genombrott.
- 2009 COP-15 i Köpenhamn. Syftet är att då besluta om den framtida klimatregimen.

Huvudaktörer i förhandlingarna.

EU, (Sverige ordförandeland första halvåret 2001, andra halvåret 2009)

USA

Japan

Ryssland

77-gruppen och Kina (Ledande länder Kina, Indien, Brasilien)

Sannolika element i klimatregimen efter 2012.

Mål och tidtabeller för utsläppsreduktioner för industriländer (EU föreslagit -30% till 2020 som förhandlingsmål, själva åtagit sig åtminstone -20%). Marknadsmekanismer, regler om avräkning för sänkor. Detta utgör fortsättning av Kyotoprotokollet.

Någon form av mätbara åtaganden för mera utvecklade länder i G-77.

Regler om anpassning till klimatförändringar.

Stimulans av teknologisk utveckling, särskilt för energi och transporter.

Beslut om finansieringsmekanismer för stöd åt u-länder.

¹ COP: Conference of Parties, Partskonferensen, konventionens högsta beslutande organ.